

ПРОПОЗИЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сергій РОМАНЧУК¹, Віктор ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ²

¹Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного,
Львів, Україна,

²Військовий інститут Київського національного університету ім. Т. Шевченка,
Київ, Україна

Вступ. Оцінювання курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) надає можливість на будь-якому етапі процесу фізичної підготовки (ФП) визначити рівень розвитку фізичних якостей і рухових навичок, оцінити його з погляду поставлених завдань, внести необхідні корективи в засоби і методи фізичної підготовки [3].

На думку фахівців, провідною концепцією оцінювання ФП військовослужбовців повинна бути теорія перенесення фізичних якостей, яка у практичному відношенні виявляється в позитивному впливі тих чи інших фізичних якостей на виконання роботи в умовах ведення бойових дій [1, 5].

Мета – обґрунтувати пропозиції оцінювання фізичної підготовленості курсантів ВВНЗ.

Методи. Теоретичні методи (аналіз та узагальнення літературних джерел) використано для розкриття суті проблеми та визначення шляхів її розв'язання.

Результати. У період реформування Збройних сил України з'явилася можливість відмовитися від застарілих і впровадити більш ефективні тести оцінювання ФП курсантів ВВНЗ. Наявні тести оцінювання ФП у ВВНЗ мають низку позитивних моментів, проте багато в чому не відповідають сучасним вимогам, а саме [2, 3, 4]:

- наявність суворого визначених нормативів (нормативний підхід до оцінювання фізичної підготовленості ставить військовослужбовців у жорсткі рамки, не забезпечує подальшого фізичного вдосконалення, зводить процес фізичної підготовки до «натаскування» на затверджені нормативи, не надає можливості для об'єктивного оцінювання істинного рівня фізичної підготовленості);
- підпорядкованість оцінки фізичної підготовленості підрозділу рівню ФП окремих категорій військовослужбовців (непоодинокі випадки свідчать, що якщо в підрозділі є один офіцер і один прапорщик, які під час перевірки отримують незадовільні оцінки, загальна оцінка зніжується з «добре» до «незадовільно»);
- недостовірність рівня фізичної підготовки підрозділу (оцінку підрозділу визначають не від кількості призначених на перевірку, а від кількості перевірених);
- рівняння нормативів для різних курсів навчання у військових навчальних закладах;
- оцінювання рівня розвитку загальної фізичної підготовленості курсантів упродовж усього періоду навчання.

Аналізуючи тести оцінювання фізичної підготовленості кадетів у ВВНЗ іноземних держав, а також зацікавленість курсантів до занять певним видом прикладного спорту, ми пропонуємо до тестів оцінювання ФП ввести військово-професійні прийоми та дії, вправи, що входять до програми з ФП, військово-спортивного комплексу і військово-спортивної класифікації [2, 3].

Вивчення особливостей професійної діяльності військовослужбовців різних військових спеціальностей Сухопутних військ, проведений аналіз системи ФП у ВВНЗ та виявлення взаємозв'язків між фізичними та вправами бойової підготовки зумовило те, що ми пропонуємо до змісту перевірки і контролю курсантів під час державної атестації ввести таке:

- випускникам – майбутнім офіцерам механізованих підрозділів – виконання вправ за програмою військового триборства № 1 (ВТ-1 – стрільба з автомата, кидання гранат на дальність, долаття смуги перешкод) та військового триборства № 2 (ВТ-2 – стрільба з автомата, кидання гранат на точність, біг 3 км);
- майбутнім офіцерам-десантникам – вправи з військового п'ятиборства (стрільба з автомата, кидання гранат на точність та дальність, плавання у спорядженні 50м, подолання смуги перешкод 600 м та марш-кидок на 8 км), а також виконання комплексу прийомів рукопашного бою;
- майбутнім фахівцям танкових та артилерійських підрозділів – воєнізований крос на 3 км, подолання смуги перешкод у складі відділення та виконання вправ із класичного двоборства з гирьового спорту;
- випускникам ВВНЗ-ракетникам – поштовх двох гир довгим циклом, подолання смуги перешкод у складі підрозділу, біг на 3 км із перешкодами.

Обговорення. У наших дослідженнях підтверджено результати науковців [4, 5], що виконання визначених вправ сприятимуть формуванню високої моральної, військово-спеціальної, психічної і фізичної готовності курсантів до бойової діяльності та бойової злагоженості військових підрозділів.

Упровадження цих вправ дасть змогу оцінювати сформованості у курсантів волі і прагнення до перемоги, удосконалення здібностей витримувати високі фізичні навантаження і психічні напруження в умовах, наближених до бойових [1, 3, 5]. Також виконання або підтвердження курсантами під час екзамену вимог військово-спортивного комплексу та військово-спортивної класифікації стимулюватиме до самовдосконалення.

Висновок. Запропоновано тести для курсантів ВВНЗ, які навчаються за різними спеціальностями з вправ, які характеризують готовність до виконання завдань за призначенням.

За результатом упровадження запропонованих тестів оцінювання ФП можна прогнозувати позитивну динаміку прикладних фізичних якостей курсантів ВВНЗ.

Ключові слова: рівень, фізична підготовленість, прикладні вправи, оцінювання.

Список використаних джерел

1. Романчук В. Напрямки вдосконалення системи фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України / Віктор Романчук, Сергій Романчук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2009. – Вип. 13, т. 4. – С. 172–177.
2. Романчук С. Фізична підготовка в сухопутних військах Збройних сил провідних держав НАТО / Сергій Романчук, Віктор Романчук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту / за заг. ред. Євгена Приступи. – Львів, 2010. – Вип. 14, т. 2. – С. 205–209.
3. Романчук С, Шлямар І, Іщенко Є. Перевірка й оцінка фізичної підготовленості курсантів військових навчальних закладів сухопутних військ / Романчук С, Шлямар І, Іщенко Є. // Роль фізичної культури і спорту у гармонійному розвитку учнівської та студентської молоді : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 2012. – С. 102–110.
4. Романчук С. В. Теоретико-методологічні засади фізичної підготовки курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ Збройних сил України : дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 / Романчук Сергій Вікторович. – Львів, 2013. – 540 с.
5. Чернявський О. А. Порівняльний аналіз концепцій фізичної підготовки в збройних силах провідних країн світу / Чернявський О. А. // Сучасний стан та перспективи розвитку фізичної підготовки військовослужбовців в системі бойового навчання військ (сил) Збройних сил та інших силових структур України : матер. наук.-метод. конф. – Київ, 2013. – С. 8–15.